

442 Comment. in Apoc. Joan. Apost.

*Per h[ab]itu[m] con-
verto, ac v[er]ba
spiritualis.
Jacob. 1.*

tuam ad temptationem. Quartus Affer, id est beatus ob temptationem superatam. Beatus vir, qui suffert temptationem, quem cum probatus fuerit, accipiet coronam vita. Jacob. 1. n. 12. Succedit Nephtali, id est, latitudo spiritus, quia qui vincit temptationes, cordis magnam latitudinem, ac luminis interioris: Et lumen visibile Spiritus Sancti indicabat invisibile lumen quo eorum corda replebantur; huic cogitationi D. Cyr. Ad.

Prophet. Oportebat enim, ait, portebat Ecclesia Myaggo, & orbis terrarum magistros futuros, etiam ante alios dono Spiritus sancti cohonestari, & veluti quoddam ornamenntum per fidem in sanctificationem ab initio factas, divinas, & cœlesti gratia inaurari.

Ad Ecclesiam sanctam, ut est communis Patrum vox, loquitur dominus sponso: Veni de libano sponsa mea, veni de libano, veni coronaberis, Cant. 4. n. 8. Cur, quæso, ter vocatur, quæ unico Cassiod. tantum nutui obediret. Cassiodorus & Beda: Beda.

Ter sponsam de Libano venire traxi, it, perfec- tum bona operationis, salutifera locutionis, ac pu-

re cogitationis. In his omnibus Ecclesia sancta

maxime dñita, ac impinguata est gratias, &

donis Spiritus sancti.

113. Ecclesia ma-
gnis virtutis
bus iustitia
ta.

Ad Ecclesiam hunc ordinem referunt Vic-

gas, Cornelius, & etiam Ferrar. Nam haec pri-

mò, in Iuda, id est, in confessione fidei, firmissi-

ma est: In Ruben, boris operibus abundans; in

Gad temptationibus exercitata; in Nephtali

charitate dilatata; in Manasse obiviscitur eorum,

quæ retrò sunt; in Simeone subinde divini-

nis actionibus, & revelationibus illustratur;

in Levi sit illus, is continentium cœlibato;

in Issachar sit plena expectata mercedis spe;

in Zabulon Dei ipsius habitaculum est; in Joseph

mirificè propagatur; in Benjamin ad dexteram

Dei collocatur.

Ecclesia Dei maximè nobilitata est ab ipso

donis, ac excellentiis; de ea canit David, Afi-

tit Regna de dextris tuis in vestitu deaurato, cir-

cumdata varietate. Psalm. 44. n. 10. De Ecclesia

est sermo, ut scilicet est communis sententia Pa-

trum, & regina dicitur, ob eximiam ejus di-

gnitatem, à dextris tuis in signum summa di-

lectionis Dei erga illam; In vestitu deaurato;

Non ex alia textura, ejus vestitus componitur,

nisi ex auto pretiosissimo, & fulgentissimo

niture virtutum. D. Bruno de ornato Ecclesiæ

cap. 1. 2. Pulchritudine, ait, in vestitu deaurato Eccle-

sia describitur; ut tota sapiens, tota munda, &

incorrupta intelligatur. Et postea subdit: merito

ergo vestitu deaurato Ecclesia pingitur, cuius

omnia ornamenta tam purissimo auro intexta

sunt. Circumdata varietate omnium virtutum,

gratiarum, ac donorum, ut explicant ipse Bru-

nus, D. August. Ruffin. & alii.

Cum Apostoli advenientis Spiritus virtute

implerentur, Apparuerunt illis disperite lin-

guæ, tanquam ignis, sedisque super singulos eorum,

Autor. 2. n. 3. D. Cyril Jerosolymit Cathec. 17.

Existimat, has linguas igneas, tanquam coro-

nas, insedile Apostolorum capitibus. Ad quid

necessum fuit, quod Apostolorum capita iis

igneis Spiritus sancti fulgurantibus coronis

visibiliter resplenderent; ad quid tam lu-

minosis radiis sic nitent? Erant Apostoli fun-

damenta Ecclesie, quæ super eorum magis-.

114. Psalm. 44.

Ecclesia vir-

tibus, ac

donis circum-

data.

D. Bruno. 115.

Autor. 2.

Cyr. Jeros.

Ecclesia co-

rramata ful-

get omni-

vitute, &

gratia.

Caput VII. vers. 5. 6. 7. & 8. 443

Ex Tribu Ruben.

110. Haymo.

116. Rapere.

111. Ansbertus.

Psalm. 118.

112. Rupert.

Theod.

D. Bern.

Rupert.

Honoratur

tribus Juda

ex Christo

nato.

113. Rupert.

Albert.

D. Bern.

Ex tribu Nephtali.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.

Ex tribu Manasse.

Ex tribu Simeon.

Ex tribu Affer.

Ex tribu Iuda.

Ex tribu Ruben.

Ex tribu Gad.</p

444 Comment. in Apoc. Joan. Apost.

Joan. 16.

gaudium dabitur, quorum hic animus fructuosa
penitentia contristatur, quibus, & dicitur Joan.
16. Tristitia vestra vertetur in gaudium.

Ex tribu Levi.

126.

Qui se peregrinum existimat in mundo magna merces ei additur.

D. Ambros.

Levi tertius est filius Jacob, & locum octauum hic occupat; Levi idem valet, ac mutuatus, vel additus; & bene post Manasse, id est, obliuionem Simeonem, id est, additionem, ponitur Levi; nam qui obliviscitur de terris, ut se tanquam mutuatum, ac peregrinum existimet, & cœlestia audit, ut tristiter de peccatis, ei multa merces additur, ac duplicatur, ut inter filios Dei sit D. Ambros, hic Levi sequitur, qui additus, sive assumptus interpretatur: quia qui de peccatis que fecit, jam penitentiam exercuit; qui contra via paginavit, edque devicti, in amorem Dei, ac cœlestis patriæ totus assumitur isque additur, qui filii Dei muncupantur, & sunt.

Ex tribu Issachar.

127.

Multa merces ei, qui non solum precepit, sed & consilia adimplerunt.

Ansbertus,

Nonus filius Jacob est Issachar, qui & interpretatur merces; & bene ponitur post Levi, qui idem est, ac additur; recte, quia illis, qui non solum precepta, sed etiam consilia, ut virginitatem, & calibatum servant multa merces est deposita in cœlis: Ansbert. Quibus nempe, ait, consilia preceptis addentibus jure convenit, quod Issachar post Levi annexatur, qui interpretatus dicitur & merces: ista principi agentibus, ac speciali merces debetur.

Ex tribu Zabulon.

128.

Mercies à Deo data, firma est.

D. Ambros.

Decimus filius Jacob Zabulon, qui & in decimo ponitur loco, & interpretatur; habitaculum fortitudinis; & bene ponitur post Issachar, qui & merces est; nam qui propter sua bona opera mercedem habet à Deo, tenet habitaculum fortitudinis à quo nulla vi, ac industria humana potest dejici, ac expelli. D. Ambros, hic: Et ideo post Issachar, ait, Zabulon ponitur, qui habitaculum fortitudinis interpretatur, & quod habitaculum fortiudinis nisi habitatio Dei: in illo habitat Deus, in quo fides, patientia, castitas, humilitas, charitas, & cetera virtutes commorantur.

Ex tribu Joseph.

129.

Qui perseverant firmiter cum Deo, meritum augentur.

D. Amb.

Albert. Mag.

Sub Iosph intelligitur tribus Ephraim.

Undecimus filius Jacob est, & hic eodem in loco ponitur, & significat argumentum; & optimè post Zabulon, qui dicitur habitaculum fortitudinis, ponitur nam qui firmiter habitant in Deo, hi maximè augmentur, & crescunt meritis. D. Amb. Et qui per operationem virtutum, augentur præmia meritorum, Joseph subsequitur, qui augmentum interpretatur. Alter explicat Albert. Mag. Post Zabulon, qui est habitaculum fortitudinis, ponitur Joseph, qui interpretatur augmentum; per quod etiam perseverantes intelliguntur, qui pecuniam acceptam cum augmento referunt: Ecce alia duo superlucratus sum. Marth. 25. Hic autem maximè aduentum, quod cum dicitur, Ex tribu Joseph, intelligentur tribus Ephraim, quæ fuit hic omissa; licet autem Ephraim junior fuerit Manasse

seniori, tamen, ab avo Jacobo Prælatus Manasse seniori. Genes. 48. numero 14. hinc est quod pro majori nobilitate retinuit nomen patris sui Joseph; utpote dignior, ut est impensis.

Ex tribu Benjamin.

Duodecimus filius Jacob est Benjamin, hoc Qui virutes est filius dexteræ, & hic ponitur in duodecimo, ac ultimo loco, quia qui virtutes in predictis Partibus adimpleret, ut obliuiscatur de terrenis, ac peregrinum in hoc mundo se existimat, & ac peregrinum existimet, & cœlestia audit, ut tristiter de peccatis, ei multa merces additur, ac duplicatur, ut inter filios Dei sit D. Ambros, hic Levi sequitur, qui additus, sive assumptus interpretatur: quia qui de peccatis que fecit, jam penitentiam exercuit; qui contra via paginavit, edque devicti, in amorem Dei, ac cœlestis patriæ totus assumitur isque additur, qui filii Dei muncupantur, & sunt.

D. Ambr.

Ex tribu Issachar.

In partu Benjamin mortua est Rachel; inde appellavit eum Benoni, qui interpretatur filius doloris; Pater vero appellavit eum Benjamin, id est filius dexteræ, hoc est felicitatis, Gen. 35. n. 18. sed quæ connexio, ac convenientia inter filium doloris, ac felicitatis? quis enim felix esse potest cum dolore? quomodo ergo à matre filius est dictus doloris, à Patre vero filius felicitatis? Mater attendit ad laborium progressum vita humanæ: Pater vero ad felicem exitum iustorum; & maxime, quia per labores, ac afflictiones summa felicitas consequitur Ex quo eleganter ait Philo libro 3. de vita Moysis: Philo. Qui fugit laborem, fugit felicitatem; Ex adverso, qui fortiter, patiemque difficultates tolerat, ad beatitudinem properat: Nam fieri non potest, ut homo delicas, & effemina animo, corpore quoque labefactato quotidiani voluptatibus, virtuti dormicione praebeat.

Gen. 35.
Per labores
felicitas con-
sequitur.

Ex tribu Zubulon.

Hic maximè notandum, quod Jacob duodecim habuit filios. Primus dicitur Ruben, principium doloris mei Genes. 49. num. 3. Ultimus vero Benjamin dicitur est filius doloris Genes. 35. n. 18. Et cur primus filius, dicitur principium doloris, ultimus vero natus, filius doloris? primus dicitur principium doloris Patris; secundus dicitur filius doloris matris: quia nli sunt dolores patris ac matri; & idem est, habere filios, ac habere dolores, ut sapientius continget: Ob multis occasiōnēs, contrarietates, ac pericula, in quibus versantur: Huc rero id, quod dixit Philo Hebreus libro de execratio. Philo. nibus: Sunt filii, ait, qui magis vivi quam defuncti, suis parentes contristant. Nam filius defunctus unum dolorem ingerit patri; at vivus, aliquando ob multa pericula, & adversitates, quibus implicatur, continuum dolorem, ac multas afflictiones parturit.

Gen. 49.
Qui habet fi-
lios habet &
multos dolores.

Nobilis illa feminis ex Tribu Levi peperit filium quem vocavit Moysem; vidensque eum elegantem aspectu, ita ut multorum Rabbinorum sit sententia, quod ipse ex virtute emittet quendam fulgorem: & inde orans de tali pueri magnam concipiebat spem: ipsum nempe futurum magnum virtutem; habuitne mater de tanto filio ingens gaudium, & lætitiam, imd magnum extitit ei seminarium dolorum: ut ait D. Chrysostomus homilia 25. Nō ne latandum erat

Caput VII. vers. 5. 6. 7. & 8. 445

erat de tanto filio? quomodo seminarium dolorum? Extabat lex in Egypto, quod omnes pueri Hebraeorum interficerentur. Exod. 1. numero decimo sexto. Cum ipsa ergo peperit filium: Videns eum elegantem, abscondit tribus mensibus; cùmque iam clare non posset, sumisset scilicet scippean, & linivo eam bitumine, ac p. e. posuitque intus infantulum, & posuit eum in carelio ripa fluminis. Exod. 2. numero secundo & tertio. Ecce cur tantus filius magnum extitit seminarium dolorum matris; fuit illi dolor, quando eum peperit, ut commune est omnibus matribus, in dolore paries filios tuos: fuit illi dolor, quando abscondebat tribus mensibus cum multo timore, ac tremore, ne forte deprehenderet; fuit illi dolor, quando puerum exposuit in ripa fluminis, ut ibi submersus periret, nisi singulatus Dei adcesset providentia.

D. Ambros.
Theodof.
D. Greg.
D. Cyril.
Eucher.

Probant citati Patres ex Genes. 49. numero 17. ubi benedicens Jacob Dan. ait: Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, morae ungulas equi, ut cadat ascensor ejus retrò. Et quamquam multi ad Samson locum referant; tamen ad Antichristum maximè spectat; nam quamquam, ut ait Cornel. ad ciratum locum Genesios; unus locus Scriptura possit habere duos sensus litterales, multò apriori modo locus interpretatur de Antichristo, quam Samson, nam Samson potius fuit leo, quam coluber, & cerastes mordens ungulas equi.

Excluditur tribus Dan ob Anti-bris.

Ait ergo: Fiat Dan coluber in via: quod animal maximè aptum est ad dolos, fraudes & deceptions; & video Diabolus specie serpentis primos parentes decepit, ut docet Divus Augustinus lib. 12. de Gen. ad literam capite 11.

Explicatur tota proprie-
tatis.

Antichristus multas fraudes, dolos ac nequicias tendet, tanquam coluber, parans insidias, in via, Cerastes cornutus est serpens, velut aries; cornu signum est fortitudinis, ac potestatis; si illi perditionis multa fortitudine, ac potestate valebit contra sanctos & justos. In semita, hoc est, in arce, & angusto eos ponens: Mordens ungul. sequi, ut cadat ascensor ejus retrò. Cerastes suo veneno mordens ungulas equi, ut equum & equitem dejicit; hoc loco per equum Patriarcha intelligit hunc mundum, ut explicat D. Gregor. qui per elationem suam in cursu labentum temporum spumat, inde dicitur Antichristus cerastes mordens ungulas equi; & ungulas equi mordere, est extrema sæculi tempora feriendo contingere, ut cadat ascensor ejus retrò. Ascensor, sunt Imperatores & Reges, qui veluti habentis hunc mundum gubernant; suorum regna occupabit Antichristus, à suis locis eos dejiciens, lapsu irreparabili, tanquam qui cadit retrò.

D. Gregor.

Nec contra hanc expositionem facit, id quod immediatè Patriarcha subdit: Salutare Gen. 49. tuum expectabo Domine. Optat ergo ille, Christum D. advenire, ad tollendum de medio illum pessimum, & celestissimum hominem, ut ait Apolol. 2. Thessal. 2. num. 8. Quem dominus Jesus interfecit spiritu oris sui, & destruet illustratione adventus sui. Et ex hac ultima parte fit manifestum, Patriarcham locutum fuisse de Antichristo; nam si ageret de Samson, non est cur Patriarcha addat, Salutare tuum expectabo Domine.

2. Thessal.

Probatur secundū ex Jeremiā 8. num. 16. A Dan auditus est frenius equorum, à voce binnium pugnatorum ejus, commota est omnis terra; quæ verba de nullo alio melius possunt explicari, quam de Antichristo. Dices, intelliguntur de Nabuchodonosore, qui veniens transiit per Cæsaream Philippi, quæ erat in tribu Dan; sed hoc non satis est, ut Nabuchodonosor dicatur: A Dan auditus

Jerem. 8.
Explicatur de Antichris-

titus.

P p auditus

134.

Ex tribu Dan multa sunt solitudo affectus.

Jud. 13. Matth. 17.

Rom. 1.

135.

Abyl. Ocastor.

D. Iren. D. Hieron. D. Hippol. D. August. D. Prosp.

Sylveira in Apocalypsim. Tom. I.

erat